

ORUÇ

<"xml encoding="UTF-8?">

ORUÇ

Aziz ve değerli peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.a) mübarek Ramazan ayını karşılariken değerli bir hutbe okuyarak şöyle buyurdular: "Ey halk! Allah'ın ayı bereket, rahmet ve bağışlanma ile size doğru gelmektedir. Bu ay Allah katında en değerli aydır. Gündüzü gündüzlerin, gecesi gecelerin, saati saatlerin en hayırlısıdır.

Bu ayda Allah'ın ziyafetine davet edildiniz ve Allah'ın ikram ehlinden karar kıldınız. Bu ayda nefesleriniz zikir, uykunuz ibadet, amelleriniz kabul, dualarınız icabet edilir.

Rabbiniz Allah'tan sadık niyetlerle, temiz kalple orucunu tutmaya, kitabını okumaya muvaffak kılmasını isteyin. (şegi) bu büyük ayda Allah'ın bağışlaması kendisine haram olan kimsedir.

Ey halk! Bu ayda cennet kapıları açıktır. Rabbinizden bu kapıları üzerinize kapamamasını dileyin. Cehennem kapılarıysa kapanır. Rabbinizden onları yüzünüze açmamasını isteyin. Şeytanlar bağlanmıştır. Rabbinizden onları size musallat etmemesini isteyin.

Ey halk! Kim bu ayda ahlakını güzelleştirirse, sırat köprüsünde adımların sarsıldığı gün onun için geçiş iznidir. Kim bu ayda sahip olduğu kötü huyları hafifletirse Allah'ta onun hesabını hafifletir.

Kim bu ayda kötülükten kaçınırsa Allah'ta kıyamet günü gazabını saklar. Bu ayda kim bir yetime ikram ederse Allah'ta kıyamette ona ikram eder. Her kim bu ayda akrabalarına iyilik ve

ihsan ederse Allah'ta onunla buluştuğu gün ihsan eder. Ve her kim akrabalık bağını kırarsa Allah'ta onunla buluştuğu gün rahmetini keser. Her kim bu ayda Kuran'dan bir ayet okursa bu ayın dışında bir Kuran hatmetmenin sevabını almış olur."

İmam Ali (a.s) şöyle buyuruyor: “Ne kadar oruç tutan vardır, ama orucundan ona sadece susuzluk kalır. Ve ne kadar gece ibadet için uyanan vardır ama bu kıyamından ona sadece zahmeti kalır.”

İmam-ı Sadık (a.s) şöyle buyuruyor: “Oruçlu olarak sabahladığında kulağını, gözünü, tüyünü, cildini ve bütün organlarını haramdan korumalı ve bütün organlarıyla oruç tutmalıdır.

Yine o Hazret şöyle buyuruyor: “Oruç sadece yememek ve içmemek değildir. Oruç tutuğunuzda dillerinizi yalandan, gözlerinizi Allah’ın haram ettiği şeylerden koruyun.

Birbirinizle çekişmeyin, haset etmeyin, gıybet etmeyin, birbirinizin dedikodusunu yapmayın. Küfretmeyin, kötülemeyin, zulmetmeyin. Zorbalıktan, yalandan, düşmanlıktan, kötü zandan, dedikodudan çekinin. Birbirinizi gözetin”

Orucu bozan şeylerden biri de bilerek yiyip içmektir. Eğer birisi bilmeden oruçlu olduğunu unutur, bir şeyler yer veya içerse orucu sahihtir ve boynuna bir şey gelmez.

Ramazan ayında orucu bozan şeylerden biri de fecrin doğuşuna kadar bilerek cünüplü kalmaktır.

Eğer cünüp olan ramazan ayında gusletmeden bilerek fecre kadar cünüp kalırsa, geri kalan zamanda orucunu tutmalıdır. Orucunu –mafi zimme-* olarak tutmalıdır. Orucunu yememesi terbiye babındandır. Ertesi gün orucunu kaza ve ceza olarak -mafi zimme- tutması ahvettir.

Ama hastalığı yüzünden gusledemeyen, fecre kadar gusülden bedel olarak teyemmüm etmelidir. Bu şekilde pak olur ve orucuna devam eder.

Ramazan ayında orucu batıl eden şeylerden biride, kadının haiz veya nifas kanından temizlendikten sonra, gusül almasına imkanı olduğu halde, gusletmeden fecre kadar

o haliyle kalmasıdır. Eğer fecre kadar gusletmeden kalırsa hükmü bir önceki meselede ki cünüp kimsenin hükmüyle aynıdır. Eğer gusül almaya imkanı yoksa teyemmüm etmelidir.

Oruçlunun ağzına gelen balğemi yutması caiz olmakla beraber, yutmaması afdeldir. Aynı

şekilde ağızda toplanan tükürük ne kadar fazla olursa olsun yutmak caizdir, ama yutmaması daha iyidir.

Gündüz vakti yatan bir kimsenin ihtilam olması orucunu bozmaz. Cünüp olan, namazları için gusletmelidir. Yatarken insandan meni gelmesi oruca etki etmez.

Dişleri fırça ve macunla yıkamak, dişleri yıkarken tükürükle karışık boğaza bir şeyler kaçırmamak şartıyla orucu batıl etmez. Tükürükte kaybolan küçük şeylerin oruca zararı yoktur.

Eğer bir Müslüman gece ve gündüzü altı ay süren bir ülkede yaşarsa orucunu tutabileceği (24 saatte gece ve gündüzü olan) bir yere intikali vaciptir. İster ramazan ayında olsun ister kazasını tutmak için olsun fark etmez.

Eğer gitmeye imkanı yoksa tutamadığı her gün oruç için bir fakire bir mud (yaklaşık olarak 750 gr.) yiyecek fidye vermelidir.

Eğer Müslüman bazı mevsimlerde gündüzü 23, gecesi 1 saat veya gecesi 23 gündüzü 1 saat olan ülkelerden birinde yaşıyorsa ramazan ayının orucunu tutmaya (23 saat) gücü yeterse orucunu tutması vaciptir.

Gücü yetmezse ramazan ayı orucunun yükümlülüğü ondan kalkar. Ramazan ayından sonra kazasını tutmak için başka bir ülkeye gitmeye kadir olursa kaza etmesi vaciptir. Hatta bu şekilde de kaza etmesi mümkün değilse tutmadığı her gün için fidye vermelidir.

SORU VE CAVAPLAR

1. Bazıları özel bir sebepten dolayı birkaç yıl kalmak için bir ülkeye geliyorlar. Kendi ülkelerinden de kopmuyorlar. İstekleri yerine geldikten sonra istedikleri bir ülkeye yerleşmek için orayı terk ediyorlar. Bu durumda namazlarını nasıl kılmalı ve oruçlarını tutmalıdırlar?

C Namazlarını tam kılmalıdırlar. Bir aydan sonra kendi vatanlarında olduğu gibi oruçlarını da tutmalıdırlar.

2. Bir yıl boyunca fecri, güneşin doğuş ve batışını, öğle vakitlerini, dolayısıyla mübarek ramazan ayı vakitlerini belirleyen Avrupa da ki rasathanelere güvenilebilir miyiz? Gerçekten bu rasathanelerin ilmi olarak, hatta saniyeleri dahi belirlediği bilinmektedir.

C Eğer vakitleri belirlemede doğruluğuna güvenileirse ona mutabık olarak amel etmek mümkündür. Ayrıca oralarda, özellikle bazı Avrupa ülkelerinde fecir vakitlerini belirlemede ihtilaf olduğu bilinmektedir. Bu konuda doğru karar verildiğine emin olmak gerekir.

3. Bazı ülkelerde birkaç gün güneş doğmaz veya batmaz. Bu süre bazen çoğalabiliyor da. Bu durumda nasıl namaz kılmalı, oruç tutmalıyız.

C Namazlarında, 24 saat içerisinde gece ve gündüzü olan, kendilerine en yakın bölgenin vakitlerine uymaları ihtiyaten vaciptir Böylece beş vakit namazlarını oranın vakitlerine göre takarrub (Allah'a yakınlaşma) niyetiyle, mutlak olarak kılmalıdırlar.

Oruca gelince Ramazan ayında, bu faziletli ayın orucunu yerine getirebilecekleri başka bir ülkeye intikal etmeleri veya Ramazan ayından sonra oruçlarının kazasını yerine getirebilmeleri için gitmeleri farzdır.

4. Müslüman olmayan bir ülkede, ramazan ayında oruçlu bir Müslüman, Müslüman olmayanlara yemek verebilir mi?

C Böyle bir şeyin kendi haddi zatında sakıncası yoktur.

5. Nefes almayı kolaylaştıran buhar makinası orucu bozar mı?

C Buhar makinesinin çıkardığı madde yemek borusuna değil nefes borusuna giderse orucu bozmaz.

6. Hasta için gerekli olsun veya olmasın, damardan verilen gıda orucu bozar mı?

C İki durumda da bozmaz.

7. Meni gelsin veya gelmesin ramazan ayında (istimna) yapanın hükmü nedir? Sonra, bu

hareketi yapanın keffaresti nedir? Boşalım olsun veya olmasın mübarek ramazan ayında oruçluyken bu işi yapan kadınların hükmü nedir?

C Eğer meni gelmesi maksadıyla istimna yapar ve menide gelirse orucu batıl olur. Hem orucun kazası hem de keffareti -60 gün arka arkaya oruç tutmak veya 60 fakiri doyurmak- boynuna gelir.

Meni gelmesi kastıyla yapar ve meni gelmezse orucunu (gurbet) kastıyla yerine getirmeli ve kazasını tutmalıdır.

Meni gelmesi kastıyla yapmaz ve böyle bir şeyde adeti değilse ama ihtimal üzere yaparsa ve menide gelirse orucunun kazasını etmelidir, keffareti de yoktur.

Ama meninin gelmeyeceğine dair kendisine güvenerek yapmışsa ve meni gelmişse kazası da yoktur.

Bütün bu şıklarda kadınla erkek arasında fark yoktur.

8. Orucunu tutan ve bilerek cünüp olmanın orucu bozduğunu bilmeyen bir Müminin vazifesi nedir?

C Orucunu kaza etmelidir. Bilerek cünüp olmanın orucu bozmadığına inanır veya bu hareketin orucu bozduğuna mültefit değilse keffaret yoktur.

9. Bir kısım müctehitler ramazan ayında günah işleyerek orucunu bozan birinin kefferet-i cemi (60 gün oruç, 60 fakirin karnını doyurma ve bir tane köle azat etme) vermesini gerekli bilmektedirler. Köle azat etmenin mümkün olmadığı ve kölenin bulunmadığı günümüzde bu amel nasıl yapılmalıdır.

C Köle azat etmesi mümkün değilse bu hüküm kalkar.

10. Doğuda hilal sabit olursa batıda da sabit olur mu? Ve eğer Amerika da hilal sabit olursa Avrupa'da da sabit olur mu?

C Eğer ikisi arasındaki meridyen çizgisi fazla değilse doğuda sabit olduğunda Batıda da sabit olmuş sayılır.

Ama batıda sabit olması, doğuda da sabit olması için yeterli değildir. İhraz olduğu takdirde ispat olur. Hilalin birinci mekanın ufkunda, güneşin doğuş ve batışının farklı olduğu ikinci mekanın ufkunda daha uzun kalmak suretiyle ihraz edilmesi gerekir.

v Minhacu's-Salihin kitabında şöyle gelmiştir: "Görme,tevatür (haddinde denilmesi) yoluyla edinen ilimle veya diğer yollarla, halk arasında denilmesiyle edinen itminanla sabit olur.

Aynı şekilde 1044. meselede de şöyle gelmiştir: "Eğer hilal bir ülkede görülürse ufuklarının bir olması şartıyla diğer ülkelerde de sabit olur. Yani birinci ülkede görüldüğünde bulut, sis, dağ ve vs...engel olmaması durumunda ikinci ülkede de görülür."

Burada birkaç soru var;

11. İran, Katar gibi haliç ülkelerinde, Irak, Suriye, Lübnan gibi doğu ülkelerinde hilalin görülmesi, bulut, sis gibi dış bir engel olmaması durumunda İngiltere, Fransa, Almanya gibi batı ülkelerinde görülmesini gerektirir mi?

C Evet hilalin bir ülkede görülmesi eğer engel olmazsa ve meridyen çizgilerinin de birbirlerinden farklılıkları çok olmazsa, kendisine nisbet daha batıda olan yerlerde de görülmesini gerektirir.

12. Böyle bir bağımlılığın olduğunu kabul edersek. Acaba doğudaki bir kısım alimlerin hilali görmesi, gökyüzü saf ve açık olmadığı için hilali görmeyen batıdaki bir mükellef için hüccet olur mu?

C Ne ona nede başkasına hüccet olmaz. Evet eğer fiilen hilal görüldüğüne itminana sebep olursa veya muarız olmadan hilalin görüldüğüne delil olursa –hükmen dahi olsa- kendi itminanına göre amel eder.

13. Bazen doğudaki bazı ülkelerde yaşayan alimler için hilalin sabit olduğu, orada hilalin görüldüğüne şahadet veren bir kısım insanın sözlerine dayanarak ilan edilmektedir. Bu ise bazı sonuçları beraberinde getirmektedir.

a) Örneğin görenlerin sayısı otuz tanedir. Bölgelere göre dağılımı ise şöyledir. İsfahan'da 2 kişi, Kum'da 3 kişi, Yezd'de 2 kişi, Kuveyt'te 4 kişi, Bahreyn'de 5, Katar'da 2, Suriye'de 6 vs...

b) Batıda bir kısım ülkelerde ise gökyüzü açık ve saf olup Müminlerin hilali görmemeleri içinse hiçbir engel yoktur.

c) İngiltere rasathanesi ise İngiltere'de bu gece teleskop olmadan hilalin görülmesinin mümkün olmadığını ve ancak yarın gece hilali çıplak gözle görmenin mümkün olabileceğini duyurmaktadır. Bu durumda hüküm nedir?

C Mükellefin, hilali kendisi görerek veya muarız olmadan görüldüğüne dair delil gösterilme suretiyle kendisinin itminana ulaşması muteberdir. Zikredilen durumda ve

benzeri yerlerde genellikle hilalin ufukta çıplak gözle görülebilecek kadar zahir olduğuna itminan hasıl olmaz. Hatta bunun tersine ve hilali gördüklerini söyleyenlerin de tevahhuma kapılıp hissi .hataya düşmüş olabileceklerine itminan hasıl olur